

ביאור לכמה מדברי המסורה – פרשת עקב

1 ח/י - "לוחת" (חסר ו' שניה)

מפרש רש"י: "ששתיהן שוות" (כלומר, נראות כאילו הן לוח אחת בלבד)

2 י/ה - ואשים (חסר י') את הלוחות בארון

חז"ל מלמדים שהיו הלוחות נושאות את עצמם, היות שהלוחות היו משקל ארבעים סאה (ירושלמי תענית ד/ה), לכן כאן הוזזו הלוחות בסייעתא דשמיא, ולא ע"י משה עצמו. ולכן התיבה חסרה.

3 יא/יב - מראשית (כתיב מרשית) השנה ועד אחרית שנה (עיין ר"ה טז:).

4 ענין ארץ ישראל שייך למספר 'שבעה' בגלל תיקון שבעת ספירות הבנין. ולכן מסלקים ממנה שבע אומות של סט"א, כדברי רמ"ק. ("שיעור קומה", דף 116). ולכן התורה מזכירה "ארץ" שבע פעמים:

- "כי ה' אלהיך מביאך אל ארץ טובה, ארץ נחלי מים... ארץ חטה ושעורה... ארץ זית שמן... ארץ אשר לא במסכנות... ארץ אשר אבניה ברזל... ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך על הארץ הטובה" (דברים ח/ו-ז)

- וכן להלן: "למען תחזקו ובאתם וירשתם את הארץ... ולמען תאריכו ימים על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם... ארץ זבת חלב ודבש. כי הארץ אשר אתה בא שמה לרשתה, לא כארץ מצרים היא... והארץ אשר אתם עוברים שמה לרשתה, ארץ הרים ובקעות... ארץ אשר ה' אלהיך דורש אותה" (דברים יא, ח"ב). המעיין יראה שבחשבון השבעה מנינו גם "האדמה", וזה בהכרח כי בפרשה כבר כתוב "ארץ מצרים", אבל היא איננה מן החשבון של השבעה! ולכן נוספה כאן "האדמה".

הדרת תורה – פרשת עקב

א. דברים י, יז-יח. "כי ה' אלהיכם הוא אלהי האלהים ואדוני האדונים, האל הגדול וכו' עושה משפט יתום ואלמנה". ואמרו על כך חז"ל (מגילה לא ע"א בגירסת "עין יעקב" וע"ע דקדוקי סופרים) "כל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה, שם אתה מוצא ענותנותו וכו'. וכבר מהר"ל ("נתיבות עולם", נתיב ענוה, פ"א) ביאר "כי הענוה היא עצם הגדולה על כל הגדולות עד שאין גדולה למעלה ממנה" עיי"ש ביאורו. ולכן הנסתר של כל אות ממלת "גדולה" (כך המלה מופיעה בהרבה מקומות מלא ו') מלמד על "ענותו". כך:

- [ג] ימל (80) [ד] לת (430) [ו] יו (16) [ל] מד (44) [ה] ה (5) בסה"כ 575.
- ענותן = 576. כי זהו הצד שבנסתר [המילוי] של הגדולה האמתית. ומדויק לשון ר' יוחנן, "בכל מקום שאתה מוצא גדולתו של הקב"ה".

ב. מצאנו לכאורה כפילות בפסוקים. "והוריש ה' אל כל הגוים האלה מלפניכם, וירשתם גדולים ועצומים מכם. כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו לכם יהיה" וכו'. וענו על כך חז"ל (ספרי, סוף פ' עקב, פסקא נ"א) "אם ללמד על תחומי א"י, הרי כבר נאמר וכו' ומה ת"ל 'אשר תדרוך כף רגלכם'? אמר להם, כל מקום שתכבשו חוץ מן המקומות האלו, הרי הוא שלכם. או אינו אלא רשות בידם לכבש חו"ל עד שלא [=קודם ש] יכבשו את הארץ? ת"ל 'וירשתם גוים גדולים ועצומים מכם' ואח"כ 'כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם לכם יהיה' עכ"ל.

רש"י הזכיר דברי המדרש הזה, בביאורו לפסוק המקביל ביהושע (א, ג) כדלהלן:

- "כל (50) מקום (186) אשר (501) תדרוך (624) כף (100) רגלכם (293) בו (8) לכם (90) נתתיו (866) כאשר (521) דברתי (616) אל (31) משה (345) = בסה"כ 4231.
- משתכבשו (1068) את (401) הארץ (296) גם (43) כל (45) מה (45) שתכבשו (1028) מחוצה (149) לארץ (321) קדש (404) יהיה (30) ושלכם (396) = בסה"כ 4231.

תוספת התלמיד:

כך מובא בספרי (דברים פ"א, נא, כד): "כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו, אם ללמד על תחומי ארץ ישראל הרי כבר נאמר מן המדבר והלבנון מה תלמוד לומר כל המקום אשר תדרוך אמר להם כל מקום שתכבשו חוץ ממקומות האלו הרי הוא שלכם. או [שמא תאמר ש] רשות בידם לכבש חוצה לארץ עד שלא יכבשו ארץ ישראל? – תלמוד לומר "וירשתם גוים גדולים ועצומים מכם", ואחר כך, "כל המקום אשר תדרוך כף רגלכם בו" – שלא תהא ארץ ישראל מטמאה בגלולים ואתם חוזרים ומכבשים חוצה לארץ אלא משתכבשו ארץ ישראל תהו רשאים לכבש חוצה לארץ.

הרי שכבשו בחוצה לארץ מנין שהמצות נוהגות שם? הרי אתה דן נאמר כאן יהיה ונאמר להלן יהיה מה יהיה האמור להלן מצות נוהגות שם אף יהיה האמור כאן מצות נוהגות שם. **ואם תאמר מפני מה כבש דוד ארם נהרים וארם צובה ואין מצות נוהגות שם?** אמר, דוד עשה שלא כתורה, התורה אמרה משתכבשו ארץ ישראל תהו רשאים לכבש חוצה לארץ, והוא לא עשה כן אלא חזר וכבש ארם נהרים וארם צובה – [ואילו] ואת היבوسی סמוך לירושלם לא הוריש, אמר לו המקום, "את היבوسی סמוך לפלטורין שלך לא הורשת היאך אתה חוזר ומכבש ארם נהרים וארם צובה?". [ולכן במלחמה זו היה דוד בצרה]. [עיי' תהלים ס]

ג. דברים יא, כא: "למען ירבו ימיכם וימי בניכם על האדמה אשר נשבע ה' לאבותיכם לתת להם, כימי השמים על הארץ".

- שבע תיבות אחרונות חשבונם (2279) וחז"ל בסנהדרין דף צ. למדו מכאן ראייה לתחיית המתים, כי עדיין לא נתקיימה לאבות הבטחה זו, והקב"ה שחותמו "אמת" יקיים דברו.
- ובכן מלוי של "בתחית המתים": בית תיו חית יוד תיו / הה ממ תאו יוד ממ, הוא חשבון (2279)